



บาเระ...ถิ่นฐาน

สุกัญญา จันทรมงคล
มิถุนายน ๒๕๖๐

“...นี่ก็ย้อนหลังไปเมื่อสามสิบปีที่แล้ว (ข้อมูล ณ พ.ศ. ๒๕๓๕) พลส. ยังเป็นสำนักงานโดดเด่นอยู่แห่งเดียวในย่านนี้ ถนนที่ผ่านหน้าสำนักงานฯ ก็เป็นเพียงถนนลาดยางสองช่องทางลาดยางบางๆ หลุดล่อนเป็นหลุมเป็นบ่ออยู่มาก...เริ่มต้นมาจากถนนงามวงศ์วานที่หน้าสถานีรถไฟบางเขน ผ่านหน้าสำนักงานฯ ไปได้จนถึงท่าอากาศยานดอนเมือง ข้างถนนส่วนใหญ่ยังเป็นทุ่งนาอยู่มาก ใครจะมาสำนักงานฯ จาก กทม. ต้องมาทางถนนพหลโยธิน มาถึงสามแยกเกษตรเลี้ยวซ้ายเข้าถนนงามวงศ์วาน แล้วจึงมาเลี้ยวขวาเข้าถนนที่ผ่านหน้า พลส. จึงจะมาได้....” (คุณสังเวียน วงศ์มังกร)

“เมื่อ ๕๐ ปีที่แล้ว (ข้อมูล ณ พ.ศ. ๒๕๕๔) ยังเป็นทางลูกรังฝุ่นคลุ้ง และเมื่อปรับปรุงเป็นถนนใหม่ๆ ก็ร้างร่ว้ง แต่บนถนนเส้นนี้มีบ้านหลังหนึ่งซึ่งทุกคนอุตสาหกรรมในการเดินทางมาอยู่ร่วมกัน แม้หนทางจะไกลและยากลำบาก แต่ไม่ได้เป็นขวากหนามของพี่น้องในสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ”

“ดิฉัน (อาจารย์รัตนา สละหุด) ก็ร่วมกับท่านเลขาธิการ (ดร.สวัสดิ์ ศรีสุข) ตั้งงบประมาณซื้อรถบัส พอดตกเย็นเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีรถยนต์ก็จะขึ้นรถบัส ก็ผ่านจากปรมาณูบางเขน สะพานควาย คนอยู่ตรงไหนก็ลงเรื่อยๆ ไป จนกระทั่งถึงสนามหลวง”

“ตอนมาที่นี้แรกๆ แถวนี่ไม่มีอาหารขาย ก็ให้คนที่รู้จักทำกินกัน ชื่อสมาน* เขาแต่งงานกับคนแถวนี้ ก็ทำมาขายก็สะดวกขึ้น ตอนแรกไม่มีของขาย ก็เรียกว่าช่วยกันอยู่เหมือนพี่น้อง”

“ตอนนั้นมีคนน้อย แต่ละคนก็รักใคร่กลมเกลียวกัน เรียกว่ารู้จักกันทั้งหมด ผูกพันกัน รักกันเหมือนพี่น้อง”

หมายเหตุ: *น่าจะหมายถึงคุณสมาน สุขรอด (กองอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์) และภรรยา(พี่เป้า) เจ้าของร้านอาหารในตำนานสมณานาม “ร้าน S&P (สมานและเป้า) แห่ง พลส.” (ผู้เรียบเรียง)

“สมัยก่อนถนนหน้าสำนักงานฯ ชื่อถนนศรีรับสุข เป็นถนนลูกรังดินแดง อยู่ไม่มีตึกกรมบ้านช่อง โรงงานยาคุลท์ก็ยังไม่มีการมีโรงแรมแถวนี้ก็ยังไม่มีการมี สำนักงานฯ ตั้งโดดเด่นอยู่กลางทุ่งเลย การมาทำงานจะมีรถม้าของสำนักงานฯ ไปรับ เพราะสมัยนั้น (คุณวิฑิต ฤกษ์คุปต์) อยู่ราชเทวี ก็ไปรอขึ้นที่อนุสาวรีย์ฯ ตรงข้ามโรงพยาบาลหญิง (รพ.ราชวิถี) แล้วก็ขึ้นรถมา บางวันท่านเลขาฯ (ดร.สวัสดิ์ ศรีสุข) ซึ่งขับรถยนต์มาเองจากถนนสุขุมวิท ผ่านอนุสาวรีย์ฯ ใครรอรถม้าอยู่ท่านก็จะเรียกขึ้นรถไปด้วยกัน เลิกงานก็ขึ้นรถม้ากลับ ตอนกลางวันจะมีรถตู้ไปเอาอาหาร ที่กรมวิทยาศาสตร์ (กรมวิทยาศาสตร์บริการปัจจุบัน) มานั่งตัก เกลี้ยกันคนละโต๊ะ หลังจากทานอาหารก็มานั่งเล่นไพ่บริดจ์ เล่นหมากรุกทั้งไทยและฝรั่ง ก็เฮฮาเพราะแย่งกันเดินหมากกัน ท่านเลขาฯ ท่านก็เป็นกันเอง แม้เราจะส่งเสียงดังไม่ว่าอะไร สมัยนั้นสนุกมาก”



ท่านเลขาธิการฯ
ดร.สวัสดิ์ ศรีสุข
(พ.ศ. ๒๕๑๑)

“...ทางสำนักงานฯ ต้องมีไมโครบัสไปรับพวกเรา ที่อนุสาวรีย์ฯ เราขึ้นรถนั้นมาทำงาน มาถึงที่ทำงาน เราก็มาเจอกัน บรรยากาศอบอุ่นเหมือนพี่เหมือนน้อง เรา (คุณประจักษ์ ชินอมรพงษ์) ไม่อยากจะหยุดงาน บางทีเราก็ก้าง หรือหน้าร้อน เราเซ็นขอพักร้อน แต่ตัวเราก็กังทำงานอยู่สำนักงานฯ บ้างถึงขนาดนั้น ถูกใจเลย สมัยนั้นรู้จักกันหมดทุกคน ตั้งแต่ท่านเลขาธิการฯ ลงมา ท่านน่ารักและน่ารักที่สุด มันก็เป็นช่วงหนึ่งในชีวิตที่น่าศึกษา”



คลองบางเขน และตำแหน่งที่เก็บน้ำ
และเอนไปวัดรังสี



“สมัยก่อนตรงนี้เป็นทุ่งบางเขน รถเมล์ก็ไม่มีมา ต้องมารถไฟ หรือรถของสำนักงานฯ บริการที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ รถส่วนตัวไม่ค่อยมี ยุคนั้นทำงานเหมือนลูกศิษย์กับอาจารย์ เหมือนมีคนไม่กี่คนโรงอาหารเราก็มีแห่งเดียวแล้วก็ไม่มีใครมาขายอาหารที่นี่ เราก็ต้องไปสั่งจากข้างนอกมา กลางวันเขาก็ส่งมาทานร่วมกัน บางทีกว่ารถจะมา เราก็ต้องคอย ไม่มีโรงอาหารแถบนี้ จะมีอยู่ข้างหน้าเรา (คุณบริหารการสุทธิ) ก็ต้องเดินไปข้างหน้าวัด (เทวสุนทร) เท่านั้น”

“ลักษณะของสำนักงานฯ ตอนที่ผม (คุณปฐม แหยมเกตุ) เริ่มทำงาน (พ.ศ. ๒๕๑๔) เป็นเหมือนหน่วยงานชนบท คือถนนวิภาวดีรังสิต ยังมีชื่อว่าถนนสุขเปอร์ไฮเวย์ รถรายังมีน้อย พื้นที่มีสภาพเป็นชนบท แต่ตอนนั้นนักวิทยาศาสตร์ วิศวกรวัยหนุ่มสาวเข้าไปทำงานกันเยอะ ในกลางคืนส่วนใหญ่ก็มีข้าราชการผลัดเปลี่ยนกันอยู่เวรยาม เพื่อรักษาความปลอดภัยเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณู อันเป็นมาตรการเดียวกันกับประเทศต่างๆ ที่มีเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณู เราก็ผลัดวันกันเป็นเจ้าหน้าที่ คนที่ไม่ได้เป็นก็อยู่เป็นเพื่อนกัน เล่นกีฬาบ้าง ทำงานห้องทดลองต่อไปบ้าง ก็เป็นจุดที่ว่าเราก็มีเพื่อนร่วมรุ่นเยอะมากพอสมควรที่ทำงานด้วยกัน”

“...๑๐ ปีแรกที่ผม (คุณวิรัชศรีเทีชรดี) อยู่กันแบบพี่ๆน้องๆ กลางวันก็จะมาทานข้าวกันอยู่ที่โรงอาหารหลังเก่า ซึ่งเป็นโต๊ะกลมๆ มาทานข้าวด้วยกันถึงเวลา ๑๐ โมงเช้าก็จะมาเบรก ทุกคนถือเป็นพี่เป็นน้องกัน ไม่มีการถือสา คนนั้นจบสูง คนนี้จบน้อย ไม่มีการถือสากัน อยู่กันแบบพี่ๆน้องๆ ซึ่งผมประทับใจมาก...”

“มีบ้านพักเป็นเรือนแถวสำหรับเจ้าหน้าที่ที่มาเดินเครื่องๆ เพราะ
 มากกลางคืนจะเดินทางลำบาก แล้วก็มีการส่งที่อนุสาวรีย์ฯ คั่นหนึ่ง สนามหลวง
 คั่นหนึ่ง ใช้ในราชการ รับเข้ามา เข้าและเย็นก็มาส่ง

ตอนที่เข้ามาทำงานใหม่ๆ ดร.สวัสดิ์ ศรีสุข เลขาธิการคนแรก
 ท่านเป็นคนเก่งนะ เรียนเก่ง เก่งด้านภาษา เวลาเราเขียนบทความ เป็นคนได้ทุน
 หลวง เป็นคนแก้ภาษาพิมพ์ให้ด้วย รุ่นก่อตั้งบุคลากรรุ่นแรกจะเป็นคนมี
 คักยภาพ แล้วใครๆ ก็อยากเข้ามาทำ เพราะเป็นสมัยใหม่มาก Modern สุดๆ”
 (คุณปานจิต ฐานิพานิชกุล)

“...สำนักงานฯ เกิดปี ๒๕๐๔ ผม (คุณอภิชัย ขวเจริญพันธ์) เข้ามาปี
 ๒๕๑๕ ก็ประมาณ ๑๐ ปี มันเป็นหน่วยงานใหม่ คนที่เข้ามาในเวลานั้นนอกจาก
 ไปหาคนเก่าๆ จากหน่วยงานอื่น ซึ่งมีจำนวนน้อย มันก็จะมีคนใหม่ๆ เข้ามาเยอะ
 เป็นหนุ่มสาวไฟแรง ก็ทำงานค่อนข้างสนุกสนานและมาจากสถาบันต่างๆกัน ที่
 มันคืออยู่อย่างคือเรามาจากหลายมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นจุฬาฯ เชียงใหม่ เกษตรฯ
 ขอนแก่น สงขลาฯ เราก็มาทำงานร่วมกันอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ร่วมมือกันดี
 แม้ว่าเราจะมาจากต่างสถาบันการศึกษาก็ตาม มันก็ทำให้ผลการทำงานของสำนัก
 งานฯ ออกมาดีพอสมควร”



บรรยากาศงานปีใหม่ พปส. บางเขน พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔

“...การจราจรสมัยนั้นไม่หนาแน่นมีความรู้สึกว่าการเดินทางมา พบส. นั้นไกลมาก โดยใช้เวลาจากสะพานควายกว่าจะมาถึงสำนักงานฯ ได้กินเวลาตั้ง ๒๐ นาที ท้องถนนยังโล่ง รถราวิ่งได้เร็วสมเชื่อว่าถนนสุขุมวิทไฮเวย์ สองข้างทางยังเป็นพื้นที่ว่างเป็นส่วนใหญ่และมีคูคลองสองฟากถนนปลูกบัวหลวงแลดูเป็นชนบทจริงๆ...



...นักวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่แต่ละท่านมีคุณภาพดีเยี่ยม เกือบทุกคนมีประวัติการเรียนดีเด่น และมี “เกียรตินิยม” พ่วงท้าย สิ่งที่น่าสนใจผู้เขียนเป็นอย่างมากก็คือ บรรยากาศในการทำงานดีมาก นักวิทยาศาสตร์อาวุโสให้ความเอื้ออาทรแก่นักวิทยาศาสตร์เข้าใหม่อย่างพวกเราเป็นอย่างดี ทั้งการถ่ายทอดความรู้ วิทยายุทธในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่อุทิศตนปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้เยาว์ทั้งหลาย นอกจากให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการปฏิบัติราชการอย่างดีเยี่ยมแล้ว ผู้อาวุโสทุกท่านให้ความเป็นกันเอง ไม่มีแบ่งพรรคพวกหรือเป็น “ศักดิ์นา” เหมือนกระทรวง ทบวงกรมอื่นๆ (ในสมัยนั้น) เรียกได้ว่า สังคม พบส. ครั้งนั้น เป็นแบบ “จิวแต่แจ้ว” ที่เดียว” (“ลูกคนกลาง”)

“...จำได้ว่าตอนที่เป็นนายกสโมสรฯ ปีแรก บังเอิญได้เนื้อลูกวัวมาฟรี เลยเอามาหั่นอย่างกิ้นกิ้นในงานปีใหม่ พอปีต่อมาเลยได้เป็นนายกอีก ไม่แน่ใจว่าน้องๆ เลือกรา (ร.อ.กฤษฎีกา จิระสานต์) เพราะอยากกินวัวฟรีหรือเปล่า เราอยู่กันอย่างรักใคร่กลมเกลียวกัน”

บรรยากาศงานปีใหม่ พปส. บางเขน พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔



“....ตอนนั้นถนนวิภาวดีฯ สร้างเสร็จแล้ว....แล้วก็เกิดมีตำนานการข้ามถนนวิภาวดีฯ จากฝั่งวัดเทวสุนทรมายังฝั่งสำนักงานฯ เพราะตอนนั้นยังไม่มีสะพานลอย การข้ามถนนเป็นเรื่องลำบากสำหรับข้าราชการหญิงที่สวมกระโปรงมาทำงานจะต้องปีนป่ายข้ามคันคอนกรีตกัน และแล้วจึงมีการสร้างบันไดไม้ ๒-๓ ชั้น วางไว้สองข้างของคันคอนกรีตแต่ละอัน พวกข้าราชการหนุ่มๆ (สมัยนั้นถ้าเป็นผู้ชายก็หนุ่มทุกคน) มักใช้ฝ่ามือยันสันคอนกรีตแล้วรวบรวมกำลังภายในสปริงตัวข้ามไปด้วยท่าทางอย่างนักกีฬาข้ามรั้วทีเดียว ทำนองว่าอวดท่าทางกับสาวๆ

และแล้วก็มีผู้สร้างบันไดขึ้นมา ซึ่งก็ไม่ใช่ใครอื่นไกล ก็วิศวกรและช่างทั้งหลายใน กอ. (กองอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์) เรานี้แหละ ความเป็นที่นิยมใช้กันมาก บันไดก็เกิดสังขารโรยรา ชำรุดทรุดโทรมเสียหายบ้างเพราะทำงาน

หนักเกินควร จึงมีการแจ้งความจำนงค์ให้ซ่อมแซมสุขภาพ (บันได) กันอยู่บ่อยๆ พอตونหลังรกรามากขึ้น คงเป็นเพราะคนรยมีมากขึ้นจึงมีการสร้างสะพานลอยขึ้นมา ซึ่งก็เป็นที่ได้ลื่นกันมากกว่าจะไถลปากประตูสำนักงานฯ ลักแคไหนกันนะ และรูปลักษณะสะพานลอยที่เปิดตัวให้ได้เห็นกัน ก็เป็นที่ประทับใจของชาวเรา มาก เพราะเขาทาสีลัมบาดตาบาดใจ จนแทบไม่น่าเชื่อว่าตอนนี้ (พ.ศ. ๒๕๓๕) จะชิน เสียได้” (“คนรุ่นใหม่”)

ที่มา

- สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติครบรอบ ๓๐ ปี. ๒๗ ตุลาคม ๒๕๓๕.
สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ
- จดหมายเหตุ ๕๐ ปี กิจการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติของประเทศไทย.
๒๕๕๔. สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ



พ.ศ. ๒๕๐๓